

Ábhair a roghnú le haghaidh tógála

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh trí bhlúire fabraice a choinneáil in airde in aice le leathán plaisteach agus fiafraigh cé acu is tábhachtaí do dhíon ar fhoscadh i ngairdín na scoile: cuma shlachtmhar a bheith air, nó fanacht tirim. Ainmníonn na daltaí na hairíonna atá de dhíth de réir na treorach dearaidh, agus ansin socraíonn an rang le chéile cad a choinneofar mar an gcéanna ionas gur tástáil chothrom í. Déanann na grúpaí tástáil le braonta, tástáil lúbtha agus tástáil ualaigh ar phlaisteach, ar scragall, ar chárta agus ar fhabraic, agus breacann siad na torthaí ar leathanach na Dialainne Imscrúdaithe. Roghnaíonn siad ábhar don díon, do na taobhanna nó don bhonn, agus ábhar amháin nach nglacfaidh siad leis, le fianaise a mhíníonn cén fáth, agus ansin roinneann siad rogha amháin leis an rang agus an fhianaise a thacaíonn léi.

Cuspóirí foghlama

- Ábhair fhéideartha a thástáil i gcomparáid leis na hairíonna atá de dhíth de réir na treorach dearaidh
- Ábhair a roghnú le haghaidh tógála agus údar a thabhairt le gach rogha bunaithe ar fhianaise faoi na hairíonna

Sula mbuailfidh an clog: ullmhúchán

Priontáil leathanaigh na Dialainne Imscrúdaithe. Do gach grúpa: tráidire le samplaí plaistigh, scragail, cárta agus fabraice; tráidire éadomhain le ~2 cm d'uisce; leicneáin chomhionanna nó boinn chomhionanna. Marcáil bearna ~6 cm idir dhá leabhar don tástáil ualaigh; ba cheart go mbeadh an bhearna chéanna ag gach grúpa. Coinnigh na samplaí páipéir ar leataobh don ghníomhaíocht bhreise amháin. Bíodh ceirteacha tirime réidh agat chun uisce doirte a ghlanadh.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Rogha eile ar chostas íseal
samplaí de leathán plaisteach (cearnóga thart ar 10 cm ar gach taobh)	1	grúpa	seomra ranga	clúdach plaisteach glan nó mála bia glan, gearrtha ina phíosáí
samplaí de scragall alúmanaim (cearnóga thart ar 10 cm ar gach taobh)	1	grúpa	seomra ranga	scragall ó thráidirí bia glana, leacaithe amach
samplaí cárta (cearnóga thart ar 10 cm ar gach taobh)	1	grúpa	seomra ranga	cárta ó bhosca gránaigh
samplaí d'fhabraic chadáis (cearnóga thart ar 10 cm ar gach taobh)	1	grúpa	seomra ranga	blúirí glana as seantuáille soithí
samplaí páipéir (cearnóga thart ar 10 cm ar gach taobh): don ghníomhaíocht bhreise amháin	1	grúpa	seomra ranga	seanpháipéar printéara
tráidire éadomhain le haghaidh uisce	1	grúpa	seomra ranga	tráidire glan ó bhia beir leat nó stán bÁCála
sileadán plaisteach nó taespúnóg	1	grúpa	trealamh na scoile	taespúnóg, agus í á húsáid ar an mbealach céanna gach uair
leicneáin mhiotail chomhionanna nó boinn 1 cent / 2 cent	20	grúpa	seomra ranga	ciúbanna comhionanna a nascann le chéile, nó mirlíní, agus iad comhairthe amach
leabhair le clúdach crua le húsáid mar thacaí don tástáil ualaigh	2	grúpa	seomra ranga	dhá bhloc adhmaid chomhionanna nó dhá chás peann luaidhe ar comhairde
ceirteacha nó tuáillí páipéir chun uisce doirte a ghlanadh	2	grúpa	seomra ranga	seancheirteacha ón mbaile
Leathanach na Dialainne Imscrúdaithe	1	dalta	leathanach inphriontáilte a chuirtear ar fáil	níl gá le ceann

Aire don tsábháilteacht

Glan suas uisce doirte láithreach: is contúirt iad urláir fhliucha mar go bhféadfadh duine sleamhnú orthu. Coinnigh na leicneáin den urlár, áit a bhféadfaidís tuisle a bhaint as duine; cuir stop le tástáil ualaigh chomh luath agus a theipeann ar an sampla. Níl cead aon ábhar a bhlaiseadh.

Céimeanna an teagaisc

- **Ag tosú:** Coinnigh an t-atmaisféar éadrom agus fiosrach. Coinnigh in airde blúire d'fhabraic bhog agus leathán plaisteach má tá siad réidh agat, ach ná déan tástáil iomlán go fóill. Fiafraigh cé acu is tábhachtaí do dhíon foscaidh (cuma shlachtmhar a bheith air, nó fanacht tirim) agus glac le sampla nó dhó d'ábhair atá le feiceáil timpeall an tseomra.
- **Cad atá de dhíth de réir na treorach:** Léigh os ard an treoir dhearaidh don fhoscadh do thráidirí síolta i ngairdín na scoile. Iarr ar na daltaí gan ach na hairíonna atá de dhíth air a ainmniú (fanann sé tirim, seasann sé go daingean, tá sé éasca le gearradh agus le ceangal). Cuir ar leataobh aon smaointe faoi mhodhanna tástála go dtí an chéad chéim eile. Má luann dalta cuma is fearr leis nó léi, treoraigh ar ais chuig an treoir é nó í.
- **Bíodh na tástálacha cothrom:** Ceangail smaointe an ranga faoi airíonna leis na trí thástáil: an tástáil uisce don airí 'fanann sé tirim'; an tástáil lúbtha agus an tástáil ualaigh don airí 'coinníonn sé a chruth'. Socraigh os ard na rialuithe (na nithe a choinneofar mar an gcéanna): an méid céanna i ngach sampla, trí bhraon nó taespúnóg chothrom amháin (ní bhaineann sé seo ach leis an tástáil le braonta), na leicneáin chéanna, an bhearna chéanna ~6 cm idir na leabhair. Déantar na tuair ó bhéal agus breacann na daltaí nóta gearr sa dialann; ná líon foirm fhada ag an bpointe seo.
- **Tástáil na hábhair:** Ar dtús, léirigh timthriall iomlán amháin ar shampla amháin. Fógair an t-ord os ard: uisce ar gach sampla, ansin lúbadh, ansin ualach. Siúil timpeall an tseomra ag faire amach do ghrúpaí a athraíonn líon na mbraonta, a thumann samplaí san uisce, nó a chumann a mbearna féin don tástáil ualaigh. Stad an rang agus athluaigh na rialuithe a socraíodh. Ag thart ar 12 nóiméad, má tá grúpaí mall, iarr orthu an tástáil uisce agus an tástáil ualaigh a chríochnú ar thrí ábhar ionas go mbeidh fianaise faoin díon fós ar fáil do Chéim 5.
- **Taifead do roghanna:** Bíodh gach duine ag obair ar an leathanach céanna den Dialann Imscrúdaithe. Iarr orthu ar dtús na cealla torthaí atá folamh a líonadh, agus ansin a roghanna don díon, don taobh nó don bhonn, agus an t-ábhar nach nglacfaidh siad leis, a chur isteach, mar aon le míniú gearr bunaithe ar fhianaise. Má mhair an tástáil níos faide ná mar a bhí beartaithe, éiligh ar a laghad torthaí na tástála uisce, colún eile amháin tosaithe, rogha amháin don díon agus ábhar amháin nach nglacfar leis: is leor sin chun a gcuid oibre a roinnt leis an rang.
- **Roinn agus tabhair údar:** Iarr ar thrí nó ceithre ghrúpa a gcuid oibre a roinnt. Iarr orthu ábhar amháin a ainmniú, an fheidhm atá aige, agus an toradh tástála a thacaíonn leis. Tarraing an lucht éisteachta isteach: fiafraigh díobh an aontaíonn siad lena rogha don díon, agus cén fhianaise a d'athródh a n-intinn. Cuir béim ar an bpointe gurb í an treoir a shocraíonn cé na hairíonna atá tábhachtach, agus gur fearr fianaise ná 'Is maith liom an ceann seo, sin an méid'.

Na torthaí a bheifeá ag súil leo

De ghnáth is é an leathán plaisteach nó an scragall is uiscédhíonaí: fanann an t-uisce ina luí ar an dromchla nó déanann sé braoiníní; éiríonn an fhabraic níos dorcha agus súnn sí an t-uisce; is minic a choinníonn an cárta a chruth níos fearr ná fabraic bhog; féadfaidh scragall tanaí stróiceadh faoi ualach níos luaithe ná cárta. Nuair a bhíonn torthaí aisteacha sa tástáil uisce, is minic gur cuireadh braonta breise ar an sampla nó gur tumadh é san uisce in áit braonta a shileadh air; déan an tástáil arís leis an líon braonta a socraíodh, os cionn an tráidire.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Roghnaíonn daltaí an t-ábhar ar maith leo a chuma seachas an t-ábhar atá de dhíth de réir na treorach.** Díriú a n-aird arís ar an treoir ar an gclár: cén t-airí atá de dhíth chun obair an dín a dhéanamh? Iarr orthu a dtorthaí ón tástáil uisce a athléamh sula ndéanann siad cinneadh deiridh.
- **‘Tá sé láidir, mar sin tá sé go breá don dín’: ag ceapadh gur leor airí maith amháin.** Coinnigh in airde sampla fabraice atá fliuch báite in aice le sampla plaisteach atá tirim: is féidir le hábhar a chruth a choinneáil ach a bheith ina theip fós má shúnn sé uisce. Caithfidh rogha an dín a bheith bunaithe ar an gcolún uisce ar leathanach na dialainne.
- **Athraíonn grúpaí méid an tsampla, líon na mbraonta nó an bhearna don tástáil ualaigh i lár na tástála agus deir siad fós gur tástáil chothrom í.** Stad an rang ar fad agus athluaigh na rialuithe a socraíodh: an méid céanna, trí bhraon gach uair, an bhearna chéanna ~6 cm idir na leabhair. Fiafraigh: má úsáideann grúpa amháin leathán ollmhór agus grúpa eile blúire beag, an bhfuil sé sin cothrom?

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Trí ábhar a thástáil in áit ceithre cinn, san ord céanna fós: an tástáil uisce ar na trí cinn, ansin an tástáil lúbtha, ansin an tástáil ualaigh, le duine fásta nó comhdhalta ina scríobhaí ar leathanach na dialainne más gá.	• Críochnaigh na ceithre shampla ar fad, agus ansin cuir nóta gearr leis faoi chomh héasca agus a bheadh sé gach ceann díobh a cheangal (mar shampla, ‘éasca le téip’).	• An sampla páipéir a chur leis mar ghníomhaíocht bhreise, nó na rialuithe a shocraigh grúpa eile don tástáil chothrom a mheas go criticiúil agus a rá cén fhianaise a d'athródh a rogha don dín.

Nasc trasna an churaclaim

Déan nasc le Tomhais agus Sonraí sa Mhatamaitic: nuair a bhíonn an fad céanna sampla trasna na bearna, an líon céanna braonta agus an bealach céanna chun an t-ualach a chomhaireamh ag gach grúpa, is féidir torthaí na ngrúpaí a chur i gcomparáid le chéile.

